

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 16CoCsp/1/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3122200683
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 07. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ivica Čelková
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2023:3122200683.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Ivica Čelkovej a členiek senátu JUDr. Aleny Radičovej a JUDr. Dariny Legerskej v spore žalobcu: EOS KSI Slovensko, s.r.o., so sídlom Pajštúnska 5, 851 02 Bratislava, IČO: 35 724 803, právne zastúpený: Remedium Legal, s.r.o., so sídlom Pajštúnska 5, 851 02 Bratislava – mestská časť Petržalka, IČO: 53 255 739, proti žalovanému: A. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. – D. E. o zaplatenie 13.092,47 eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu v Trenčíne č. k. 15Csp/4/2022-85 zo dňa 20. októbra 2022, takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e.**

Žalovanému sa proti žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania **n e p r i z n á v a.**

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie výrokom I. žalobu žalobcu o zaplatenie sumy 13.092,47 eur s príslušenstvom zamietol a výrokom II. žalovanému nárok na náhradu trov konania voči žalobcovi nepriznal.

2. Súd prvej inštancie po vykonanom dokazovaní zistil, že zo zmluvy o poskytnutí spotrebiteľského úveru č. 3018541289 zo dňa 30.08.2018 vyplýva, že táto bola uzavretá na diaľku, elektronicky medzi veriteľom F. C., a.s., so sídlom G. H. 3, 811 06 C. 1, IČO: XX XXX XXX (ďalej len ako „F. C., I.“) a žalovaným ako dlžníkom. Predmetom zmluvy bolo poskytnutie spotrebiteľského úveru v sume 13.230,33 eur, ktorý sa žalovaný zaviazal splácať v 70 mesačných splátkach v sume po 248,46 eur mesačne zložených zo splátky istiny a splátky úroku v zmysle splátkového kalendára obsiahnutého v zmluve. Splátky boli splatné k 1. dňu v kalendárnom mesiaci, počnúc od 01.09.2018, konečná splatnosť pripadla na deň 01.06.2024. Úroková sadzba bola 9,6 %, RPMN bola

11,66 %. Poplatok za úver bol 220 eur, poistné pre poistenie schopnosti splácať úver volo 4,72 eur mesačne. Podľa čl. VI. ods. 1 písm. a) zmluvy, má veriteľ právo vyhlásiť mimoriadnu splatnosť úveru, t. j. má právo požadovať splatenie pohľadávky veriteľa a dlžník je povinný pohľadávku veriteľa zaplatiť aj pred dohodnutým dňom jej splatnosti, ak je dlžník v omeškaní so splatením pohľadávky veriteľa alebo jej akejkoľvek časti po dobu dlhšiu ako

3 mesiace. Žalovaný vyčerpal finančné prostriedky v sume 13.230,33 eur a celkovo uhradil sumu 945,39 eur. Listom zo dňa 31.01.2019 veriteľ – F. C., a.s. vyhlásila mimoriadnu splatnosť úveru a vyzvala žalovaného na úhradu pohľadávky zo zmluvy o úvere v sume 13.540,46 eur bezodkladne po doručení listu. Žalovanému bol list doručovaný dňa 31.01.2019. Vyhláseniu mimoriadnej splatnosti úveru predchádzala výzva zo dňa 31.12.2018 na úhradu dlžných splátok úveru s upozornením, že

v prípade, ak nedôjde k úhrade dlhu, veriteľ vyhlási mimoriadnu splatnosť úveru. Listina bola žalovanému doručovaná dňa 02.01.2019. Dňa 09.11.2020 F. C., a.s. ako postupca a žalobca ako postupník uzatvorili zmluvu o postúpení pohľadávok, ktorou postupca postúpil na postupníka pohľadávky spolu s príslušenstvom a právami s nimi spojenými, pričom v zmysle prílohy k zmluve bola na postupníka postúpená aj pohľadávka voči žalovanému uplatnená v tomto konaní. Písomnosťou zo dňa 12.11.2021 bolo žalovanému postupcom oznámené postúpenie pohľadávky na žalobcu. Žalobca súdu predložil osvedčenie verifikovania bonity a možnosti splácania úveru datované dňom 21.02.2022 vyhotovené F. C., a.s., kde okrem osobných údajov dlžníka – žalovaného je uvedené, že výška čistého príjmu dlžníka je 2.018,60 eur, pričom ako zdroj tejto informácie je uvedený interný zdroj. Rodinný stav dlžníka je nevyplnený, výška overovaných splátok dlžníka je 365,49 eur, výška novej posudzovanej splátky úveru je 154,44 a celkové splátky dlžníka sú vo výške 519,93 eur.

3. Súd prvej inštancie na základe vykonaného dokazovania ustálil, že zmluva uzatvorená medzi pôvodným veriteľom (F. C., a.s.) a žalovaným je zmluvou o spotrebiteľskom úvere a vzťahuje sa na ňu zákon č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o spotrebiteľských úveroch“). Súd prvej inštancie konštatoval, že zmluva o spotrebiteľskom úvere obsahuje všetky povinné náležitosti v zmysle § 9 ods. 2 zákona o spotrebiteľských úveroch a neabsentuje žiadna náležitosť, ktorá by spôsobovala bezúročnosť a bez poplatkovosť úveru v zmysle § 11 ods. 1 zákona o spotrebiteľských úveroch. Súd prvej inštancie však uviedol, že i napriek uvedenému je daný dôvod pre konštatovanie bezúročnosti a bez poplatkovosti úveru. Dôvodom je ustanovenie

§ 11 ods. 2 zákona o spotrebiteľských úveroch, v zmysle ktorého ak veriteľ nekonal s odbornou starostlivosťou podľa § 7 ods. 1 uvedeného zákona, nie je oprávnený vyžadovať od spotrebiteľa jednorazové splatenie spotrebiteľského úveru. V prípade hrubého porušenia povinnosti podľa § 7 ods. 1 zákona o spotrebiteľských úveroch sa úver považuje za bezúročný a bez poplatkov. Za také porušenie sa považuje posudzovanie schopnosti splácať úver veriteľom bez akýchkoľvek údajov o príjmoch, výdavkoch a rodinnom stave spotrebiteľa alebo bez nahliadnutia do príslušnej databázy údajov o spotrebiteľoch na účely posudzovania jeho schopnosti splácania úveru. Na výzvu súdu žalobca opísal, že veriteľ výšku príjmu spotrebiteľa overil v interných zdrojoch (príjem poukazovaný na účet vedený v tejto banke) a tento bol vo výške 2.018,60 eur. Žalovaný mal v čase poskytnutia úveru existujúce úvery s mesačnou splátkou vo výške 365,49. Úverové zaťaženie tak bolo vo výške 519,93 eur. Na preukázanie týchto skutočností žalobca predložil osvedčenie verifikovania bonity, ktoré bolo datované dňom 21.02.2022 a kde je uvedená výška čistého príjmu overená v interných zdrojoch (2.018,60 eur), výška overovaných splátok (365,49 eur), výška novej splátky (154,44 eur), súčet týchto splátok a rodinný stav, ktorý ostal nevyplnený.

4. Súd prvej inštancie v prvom rade uviedol, že jediný dôkaz, ktorý ma preukazovať rozsah, v akom veriteľ skúmal schopnosť žalovaného úver splácať je toto osvedčenie, ktoré vystavil veriteľ (F. C., a.s.) a to dňa 21.02.2022, teda v čase už po začatí tohto konania a ktorou veriteľ (sám sebe) potvrdzuje, že v konkrétnom rozsahu sa bonitou žalovaného zaoberal. Súd prvej inštancie však tento dôkaz vystavený samotným veriteľom až po začatí súdneho konania nepovažoval za dostatočný a hodnoverný dôkaz, ktorý by preukazoval, akým spôsobom a v akom rozsahu bola bonita skúmaná. Nebol predložený žiaden dôkaz z obdobia, kedy došlo k uzavretiu zmluvy, z ktorého by vyplývalo, že dané údaje, ktoré sú zhrnuté v osvedčení zo dňa 21.02.2022, mal skutočne veriteľ v danom čase v roku 2018 k dispozícii a že ich zohľadnil spôsobom, ktorý žalobca opísal na výzvu súdu v podaní zo dňa 06.10.2022. Nebol predložený žiaden výstup (zo systému, z príslušných registrov), ktorý by preukazoval, že v čase pred uzavretím zmluvy veriteľ skutočne overoval bonitu žalovaného. Z ničoho nevyplýva, že žalovaný aj reálne dosahoval v čase uzavretia zmluvy taký príjem ako je uvedený v predložennom osvedčení (2.018,60 eur). Ak tento bol známy z toho, že žalovaný mal v F. C., I. vedený účet, nemohol byť problém doklad preukazujúci výšku vtedajšieho mesačného príjmu žalovaného súdu predložiť. V osvedčení bola ďalej uvedená len výsledná suma splátok, ktoré žalovaný v čase uzavretia zmluvy mal už splácať, nie je však uvedené, z akého konkrétneho registra tento údaj veriteľ zistil, nebol predložený výsledok lustrácie z príslušného systému/registra, kde by bolo možné zistiť, či skutočne výška iných splátok v iných záväzkových vzťahoch žalovaného bola taká, aká je vyplnená v osvedčení, ktoré pre účely konania vypracoval pôvodný veriteľ. Ak lustrácia bola vykonaná, mal žalobca súdu predložiť dôkaz o tom, že táto bola zrealizovaná a s akým výsledkom, aby sa jeho tvrdenia dali overiť. Napokon podľa osvedčenia zo dňa 21.02.2022 nebol vôbec zisťovaný rodinný stav žalovaného (táto rubrika nebola vyplnená). Samotné osvedčenie verifikovania bonity predložené žalobcom obsahuje v časti „výška novej

posudzovanej splátky úveru“ nesprávny údaj, pretože tam bolo uvedené, že nová splátka úveru mala byť vo výške

154,44 eur mesačne, avšak z uzatvorenej zmluvy o úvere vyplýva, že táto činili až 248,46 eur mesačne. Ak teda aj veriteľ skúmal bonitu, ale zohľadnil uvedenú nesprávnu (nižšiu) výšku mesačnej splátky, potom operoval s nesprávnymi údajmi, ktoré nemohli viesť k objektívnemu a správne posúdeniu bonity, pokiaľ reálne nová splátka, ktorá mala zaťažovať žalovaného bola v sume 248,46 eur, teda takmer o 100 eur mesačne vyššia. Uvedené potom samo osebe tiež nenásvedčuje tomu, že by veriteľ k skúmaniu bonity pristupoval s patričnou dôslednosťou.

5. Podľa súdu prvej inštancie taktiež nebolo zrejmé či a v akom rozsahu boli zohľadnené prípadné vyživovacie povinnosti žalovaného (nebolo zrejmé ani len to, aký bol jeho rodinný stav), nebolo zrejmé v akom rozsahu sa pristúpilo k zohľadneniu jeho výdavkov (či boli zisťované, ak áno ako, či v reálnej výške, či v nejakom paušálnom rozsahu). Uvedené z predloženej listiny ani z podania žalovaného nevyplývajú. Žalobca nepreložil dôkaz o žiadnych lustráciách, zisťovaniach, overovaniach, predložená bola len „tabuľka“ zjavne vypracovaná až počas konania pred súdom prvej inštancie (aj to s obsahom, ktorý nezodpovedal skutočnosti), ktorá ale nepreukazuje, že v čase pred poskytnutím úveru zodpovedne veriteľ pristupoval k tejto svojej zákonnej povinnosti. Súd prvej inštancie konštatoval, že nemal k dispozícii žiadne dôkazy, ktoré by potvrdzovali pravdivosť údajov, ktoré veriteľ dosadil do osvedčenia, ktoré sám pre účely súdneho konania vyhotovil. Súd prvej inštancie uviedol, že ak by ako dostatočný dôkaz o tom, že veriteľ riadne skúmal bonitu žalovaného, pripustil bankou – veriteľom až po podaní žaloby spracované osvedčenie, potom by prakticky na preukázanie akejkoľvek skutočnosti tvrdenej žalobcom stačilo ním spracované zhrnutie, vyhlásenie, či deklarácia, ktorou len sám potvrdzuje, že daná skutočnosť sa stala tak, ako on sám tvrdí. Uvedené však postačujúce samo osebe nie je, pokiaľ nie sú produkované i také dôkazy, s ktorými by sa obsah takejto deklarácie či osvedčenia dali porovnať a ktoré by potvrdzovali, že obsah takéhoto osvedčenia je pravdivý a nie len zámerne spracovaný pre účely súdneho konania (aj predložené až po tom, čo bol žalobca vyzvaný na doplnenie skutkových tvrdení ohľadom bonity). Súd prvej inštancie mal za to, že hoci poskytovanie úveru elektronicky na diaľku má za cieľ procesy urýchliť či zracionalizovať (tak ako to opísal žalobca), uvedený expresný spôsob uzavretia zmluvy súčasne neznamená, že by veriteľ mal poľaviť v plnení povinnosti odborne skúmať schopnosť žalovaného splácať úver a že by ho takáto forma uzavretia zmluvy mala v prípadnom neplnení tejto povinnosti ospravedlňovať. Ak teda veriteľ disponoval z konkrétnych zdrojov údajmi, ktoré zhrnul do osvedčenia a ak tieto pri poskytovaní úveru zohľadnil, bolo potrebné výstupy z týchto zdrojov súdu aj predložiť. Hodnovernosť predloženého osvedčenia znižuje samotný fakt, že jeden z tam uvedených údajov, ktoré mal veriteľ brať do úvahy, je uvedený zjavne nesprávne v rozpore s úverovou zmluvou (výška novej posudzovanej splátky). Súd prvej inštancie prijal záver, že ak tieto dôkazy neboli produkované, tak nebolo preukázané, že by veriteľ s odbornou starostlivosťou zisťoval schopnosť žalobcu splácať úver, a to napriek predošlej výzve súdu a taktiež napriek tomu, že uvedený nedostatok súd predniesol na pojednávaní pri predbežnom právnom posúdení.

6. Súd prvej inštancie ďalej konštatoval, že dôsledkom podcenenia bonity je neposkytnutie ochrany veriteľovi, ktorý s hrubou nedbanlivosťou poruší povinnosť posúdiť bonitu spotrebiteľa s odbornou starostlivosťou, pričom zákon ako následok ustanovuje bezúčnosť a bez poplatkovosť úveru v zmysle § 11 ods. 2 zákona o spotrebiteľských úveroch. Okrem toho platí, že ak veriteľ hrubo porušil povinnosť pri zisťovaní bonity žalovaného podľa § 7 ods. 1 zákona o spotrebiteľských úveroch, tak tým logicky platí, že veriteľ nekonal s odbornou starostlivosťou podľa § 7 ods. 1 prvá veta zákona o spotrebiteľských úveroch. Ak dôjde k hrubému porušeniu povinnosti dôjde zároveň i k porušeniu povinnosti veriteľa konať s odbornou starostlivosťou. Na základe uvedeného teda súd prvej inštancie prijal záver, že veriteľ nemohol od žalovaného ani vyžadovať jednorazové splatenie spotrebiteľského úveru podľa § 11 ods. 2 zákona o spotrebiteľských úveroch. Preto súd prvej inštancie konštatoval, že úver nebolo možné účinne predčasne zosplatiť, a teda na vykonané vyhlásenie mimoriadnej splatnosti úveru listom zo dňa 31.01.2019 nebolo možné prihliadnuť a vyhlásenie predčasnej splatnosti ani nemohlo byť účinné. Tento úver sa nestal splatným celkom ani v dôsledku uplynutia konečnej splatnosti, pretože táto ešte neuplynula, keďže konečná splatnosť úveru má nastať až dňa 01.06.2024. Ide tak o „živý“ úver, ktorý v zmysle § 17 zákona o spotrebiteľských úveroch nemôže byť predmetom postúpenia z veriteľa na tretiu osobu. Súd prvej inštancie bol toho názoru, že k postúpeniu pohľadávky z pôvodného veriteľa na žalobcu došlo v rozpore s § 17

ods. 1 zákona o spotrebiteľských úveroch a teda takéto postúpenie je neplatným právom úkonom pre rozpor so zákonom. Súd prvej inštancie na základe vykonaného dokazovania dospel k záveru, že

zmluva o postúpení pohľadávky nie je platná, a teda žalobca sa nestal veriteľom žalovanej pohľadávky. V spore mu tak chýbala aktívna vecná legitímácia, nakoľko nie je podľa hmotného práva nositeľom tvrdeného oprávnenia, o ktoré v spore ide a ktorého splnenie sa voči žalovanému domáhal a preto súd prvej inštancie žalobu o zaplatenie žalovanej pohľadávky s príslušenstvom v celom rozsahu zamietol.

7. O trovách konania rozhodol súd prvej inštancie podľa § 255 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“) tak, že žalovanému proti žalobcovi náhradu trov konania nepriznal, nakoľko zo spisu žiadne trovy žalovanému nevyplynuli.

8. Proti tomuto rozsudku podal v zákonnej lehote odvolanie žalobca podľa § 365 ods. 1 písm. b), f) a h) CSP. Podľa žalobcu je v konaní nesporné, že jeho právny predchodca pri skúmaní schopnosti splácať úver postupoval v súlade so zákonom. Žalobcom tvrdené skutkové tvrdenia neboli počas celého konania proti stranou žiadnym spôsobom popreté, pričom žalovaný bol v konaní pred súdom prvej inštancie absolútne pasívny. Pokiaľ súd prvej inštancie v odôvodnení rozsudku uvádzal rôzne tvrdenia, ktorými spochybňoval tvrdenia žalobcu, že právny predchodca bonitu žalovaného overoval postupom vyžadovaným zákonom, žalobca takéto úvahy súdu považuje za ničím nepodložené, neopodstatnené a tendenčné špekulácie, ktorými znemožnil žalobcovi, aby uskutočňoval jemu patriace práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Otázka skúmania bonity je podľa názoru žalobcu otázkou skutkovou, pričom v konaní tvrdil a stále tvrdí, že jeho právny predchodca postupoval v súlade so zákonom a bonitu žalovaného náležite skúmal. Žalovaný predmetné skutkové tvrdenie žalobcu žiadnym kvalifikovaným spôsobom nepoprel, pričom v zmysle § 151 ods. 1 CSP je vylúčený akýkoľvek iný výklad ako ten, že predmetné skutkové tvrdenia žalobcu je potrebné považovať za nesporné. V tejto súvislosti žalobca poukázal na viaceré rozhodnutia, a to najmä na uznesenie Krajského súdu v Trenčíne

sp. zn. 8Cob/82/2021 zo dňa 28.04.2022, uznesenie Krajského súdu v Prešove

sp. zn. 10CoCsp/20/2021 zo dňa 13.09.2022 a uznesenie Krajského súdu v Prešove

sp. zn. 17CoCsp/18/2022 zo dňa 24.05.2022. Podľa názoru žalobcu súd prvej inštancie prekročil svoje právomoci a porušil základnú zásadu nezávislosti a nestrannosti súdu vyjadrenú v čl. 1 CSP tým, že aktívne, namiesto strany sporu rozporoval skutkové tvrdenia žalobcu, čím nesprávnym procesným postupom znemožnil žalobcovi, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

9. Žalobca ďalej v rámci odvolania namietal posúdenie súdu prvej inštancie, že osvedčenie verifikovania bonity a možnosti splácania úveru zo dňa 21.02.2022 nemožno považovať za dostatočný a hodnoverný dôkaz, ktorým by žalobca preukázal, že postupca pri poskytnutí úveru posudzoval s odbornou starostlivosťou schopnosť spotrebiteľa splácať úver a teda si splnil všetky povinnosti, ktoré mu zákon ukladá. Žalobca v tomto smere uviedol, že dátum uvedený na osvedčení nemožno v žiadnom prípade považovať za dátum, kedy k skúmaniu skutočností v ňom uvedených aj reálne došlo, ale naopak predstavuje deň, kedy bolo dané osvedčenie vygenerované systémom postupcu – t. j. vydané. Žalobca nespochybňoval, že osvedčenie bolo od postupcu dopytované a následne žalobcovi poskytnuté až pre účely súdneho konania, čo však neznamená, že údaje v ňom uvedené si žalobca akýmkoľvek spôsobom prispôbil. Žalobca poukázal na to, že logicky nemožno predpokladať, že postupca ako D. C., ktorá má milión klientov, bude mať k dispozícii predpripravené a vydané všetky dokumenty týkajúce sa vzťahov so svojimi klientami, ktoré by hypoteticky mohli byť v budúcnosti (či už klientami alebo postupníkmi) od banky vyžadované. Naopak je možné predpokladať, že banka má tieto informácie vo svojich interných databázach digitálne archivované a dostupné práve v prípade potreby, kedy tieto doklady na vyžiadanie dodatočne vydá, resp. vygeneruje svojim systémom, čo však neznamená, že skúma bonitu klienta spätne. Názor súdu prvej inštancie, v zmysle ktorého dátum na osvedčení je dátum skúmania bonity je nelogický. Žalobca mal preto za to, že pôvodný veriteľ disponoval pred poskytnutím úveru dostatočnými a overenými informáciami, na základe ktorých bol schopný získať objektívny obraz o finančnej situácii žalovaného a o jeho schopnosti predmetný úver splácať a preto je názoru, že pristupoval k zisťovaniu a hodnoteniu bonity klienta dostatočne. Dodatočne vydané osvedčenie o skúmaní bonity nemožno bez ďalšieho posúdiť ako nedostatočné iba kvôli skutočnosti, že dátum, ktorý je v ňom uvedený, je dátum až po poskytnutí úveru, nakoľko je zrejmé, že osvedčenie osvedčuje isté skutočnosti, a teda môže byť (a zväčša aj je) vydané spätne. Žalobca si splnil svoju povinnosť, kedy na výzvu súdu doložil súdu dôkaz, ktorý preukázanie skúmania bonity nepochybne dosvedčuje, avšak súd toto tvrdenie žalobcu rozporoval a svojvoľne vyhodnotil ako nepravdivé, resp. nedôveryhodné. Žalobca uviedol, že ako postupník je pri uplatnení si svojho nároku na súde odkázaný na podklady, ktoré sú mu sprístupnené

a dodané postupcom, ktorý nemá záujem na výsledku konania a preto žalobca nevidí žiaden logický dôvod, prečo by postupca mal akokoľvek meniť alebo prispôbovať obsah vydaného osvedčenia. Z predložených dôkazov je zrejmé, že právny predchodca žalobcu pri poskytnutí úveru posudzoval výšku príjmu žiadateľa ako aj aktuálnu úverovú zaťaženosť, dobu trvania zmluvy a informatívny účel poskytnutia úveru. V konaní bolo riadne preukázané, že pôvodný veriteľ pred uzatvorením zmluvy posúdil s odbornou starostlivosťou schopnosť žalovaného splácať úver, pričom toto skúmanie bonity žalovaného vykonal aspoň jedným o spôsobov podľa § 11 ods. 2 zákona o spotrebiteľských úveroch. Žalobca v tejto súvislosti poukázal na uzneseníu Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 8Co/233/2019 zo dňa 11.06.2020. Na základe vyššie uvedených skutočností žalobca navrhol, aby odvolací súd rozsudok v napadnutom rozsahu preskúmal a v zmysle ustanovenia § 388 CSP ho zmenil tak, že vyhovie žalobe, resp. aby odvolací súd napadnutý rozsudok v zmysle ustanovenia § 389 ods. 1 CSP zrušil a vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

10. Žalovaný sa k odvolaniu žalobcu písomne nevyjadril.

11. Krajský súd v Trenčíne ako súd odvolací, po zistení, že odvolanie podala v zákonnej lehote strana v spore, v neprospech ktorej bolo napadnuté rozhodnutie vydané podľa § 359 a § 262 ods. 1 CSP, že spĺňa popri všeobecných náležitostiach v rozsahu § 127 ods. 1 CSP aj náležitosti podľa § 363 CSP s uvedením dôvodov odvolania vo veci samej, vykonal preskúmanie zákonnosti napadnutého rozhodnutia a jemu predchádzajúceho konania.

12. V odvolacom konaní preskúmal odvolací súd vec v rozsahu podaného odvolania podľa § 379 CSP (viazanosť rozsahom odvolania), viazaný odvolacími dôvodmi podľa § 380 ods. 1 CSP, vrátane svojho oprávnenia preskúmať vady konania, ktoré sa týkajú procesných podmienok z úradnej povinnosti podľa § 380 ods. 2 CSP, a dospel k záveru, že napadnutý výrok rozsudku súdu prvej inštancie, čo do veci samej a čo do nároku na náhradu trov konania je potrebné ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdiť. V odvolacom konaní nezistil dôvody na zmenu alebo zrušenie odvolaním napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie podľa § 388 CSP alebo podľa § 389 ods. 1 CSP. Odvolací súd rozhodol bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP, pretože v danej veci nezistil dôvod k tomu, aby zopakoval alebo doplnil dokazovanie vykonané pred súdom prvej inštancie a nariadenie pojednávania nevyžadoval ani dôležitý verejný záujem. Podľa § 219 ods. 3 CSP v spojení s § 378 ods. 1 CSP odvolací súd verejne vyhlásil vo veci rozsudok.

13. Z obsahu spisu vyplýva, že dňa 30.08.2018 bola uzavretá medzi F. C., a.s. ako veriteľom a žalovaným ako dlžníkom zmluva o poskytnutí spotrebiteľského úveru č. 3018541289. Predmetom zmluvy bolo poskytnutie spotrebiteľského úveru v sume 13.230,33 eur, ktorý sa žalovaný zaviazal splácať v 70 mesačných splátkach v sume po 248,46 eur mesačne zložených zo splátky istiny a splátky úroku v zmysle splátkového kalendára obsiahnutého v zmluve. Listom zo dňa 31.01.2019 F. C., a.s. (veriteľ) vyhlásila mimoriadnu splatnosť úveru a vyzvala žalovaného na úhradu pohľadávky zo zmluvy o úvere v sume 13.540,46 eur bezodkladne po doručení listu. Žalovanému bol list doručovaný dňa 31.01.2019. Vyhláseniu mimoriadnej splatnosti úveru predchádzala výzva zo dňa 31.12.2018 na úhradu dlžných splátok úveru s upozornením, že v prípade, ak nedôjde k úhrade dlhu, veriteľ vyhlási mimoriadnu splatnosť úveru. Listina bola žalovanému doručovaná dňa 02.01.2019. Dňa 09.11.2020 F. C., a.s. ako postupca a žalobca ako postupník uzatvorili zmluvu o postúpení pohľadávok, ktorou postupca postúpil na postupníka pohľadávky spolu s príslušenstvom a právami s nimi spojenými, pričom v zmysle prílohy k zmluve bola na postupníka postúpená aj pohľadávka voči žalovanému uplatnená v tomto konaní. Písomnosťou zo dňa 12.11.2021 bolo žalovanému postupcom oznámené postúpenie pohľadávky na žalobcu. Podľa názoru odvolacieho súdu, súd prvej inštancie správne posúdil predmetnú zmluvu o úvere ako zmluvu spotrebiteľskú, na ktorú sa vzťahujú aj ustanovenia zákona o spotrebiteľských úveroch.

14. Podľa § 7 ods. 1 zákona o spotrebiteľských úveroch veriteľ je pred uzavretím zmluvy o spotrebiteľskom úvere alebo pred zmenou tejto zmluvy spočívajúcej v navýšení spotrebiteľského úveru povinný posúdiť s odbornou starostlivosťou schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver, pričom berie do úvahy najmä dobu, na ktorú sa poskytuje spotrebiteľský úver, výšku spotrebiteľského úveru, príjem spotrebiteľa a prípadne aj účel spotrebiteľského úveru.

15. Podľa § 11 ods. 2 zákona o spotrebiteľských úveroch ak veriteľ nekonal s odbornou starostlivosťou podľa § 7 ods. 1, nie je oprávnený vyžadovať od spotrebiteľa jednorazové splatenie spotrebiteľského úveru. V prípade hrubého porušenia povinnosti podľa § 7 ods. 1 sa úver považuje za bezúročný a bez poplatkov. Za hrubé porušenie povinnosti podľa § 7 ods. 1 sa považuje posudzovanie schopnosti splácať úver veriteľom bez akýchkoľvek údajov

o príjmoch, výdavkoch a rodinnom stave spotrebiteľa alebo bez prihliadnutia na údaje z príslušnej databázy alebo registra na účely posudzovania schopnosti spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver. Za hrubé porušenie povinnosti podľa § 7 ods. 1 sa považuje aj porušenie ustanovení § 7 ods. 19 až 42.

16. Podľa § 17 ods. 1 zákona o spotrebiteľských úveroch práva vyplývajúce zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere neprechádzajú a veriteľ ich nemôže previesť na tretiu osobu; to neplatí, ak prechádza alebo sa postupuje pohľadávka so všetkými právami s ňou spojenými a ide o prechod alebo postúpenie z veriteľa oprávneného poskytovať spotrebiteľský úver podľa tohto zákona alebo osobitného predpisu na veriteľa podľa § 20 ods. 1 písm. a), banku, zahraničnú banku alebo pobočku zahraničnej banky, a prechádza alebo postupuje sa pohľadávka po konečnom termíne splatnosti spotrebiteľského úveru alebo pohľadávka, ktorá sa stala splatnou pred termínom konečnej splatnosti spotrebiteľského úveru.

17. Odvolací súd uvádza, že vyššie uvedené ustanovenie § 7 ods. 1 zákona o spotrebiteľských úveroch ukladá povinnosť veriteľom v predzmluvnom vzťahu so spotrebiteľom skúmať s odbornou starostlivosťou schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver. Účelom predmetného ustanovenia je zabrániť v poskytovaní úverov spotrebiteľom ako slabšej zmluvnej strane, ktorých finančné možnosti neumožňujú splácanie úveru. Veriteľ, ktorý poskytuje spotrebiteľský úver je povinný vynaložiť aktívne úsilie, posúdiť s odbornou starostlivosťou schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver, a to na základe relevantných a aktuálnych informácií získaných jednak od spotrebiteľa a jednak získaných vlastnou činnosťou, napr. z bankového/nebankového registra, dopytom na Sociálnu poisťovňu. Toto ustanovenie by malo zabezpečiť záujem veriteľov správne odhadnúť schopnosť spotrebiteľa splácať úver a správať sa tak obozretne z pohľadu návratnosti úveru a z pohľadu dôsledkov nezodpovedného požičiavania na strane spotrebiteľov (účelom citovaného ustanovenia je tak ochrániť spotrebiteľa ako slabšieho účastníka zmluvy a vyrovnať tak faktickú nerovnováhu vznikajúcu v právnom vzťahu medzi spotrebiteľom a dodávateľom).

18. Zákon o spotrebiteľských úveroch je transpozíciou smernice Európskeho parlamentu a Rady č. 2008/48/ES z 23. apríla 2008 o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a o zrušení smernice Rady 87/102/EHS (ďalej len „Smernica č. 2008/48/ES“), ktorou sa v čl. 8 uložilo členským štátom zabezpečiť, aby veriteľ pred uzavretím zmluvy o úvere posúdil úverovú bonitu spotrebiteľa na základe dostatočných informácií získaných, ak je to vhodné, od spotrebiteľa a v prípade potreby na základe nahliadnutia do príslušnej databázy. V zmysle ods. 4 preambuly uvedenej smernice by mali členské štáty prijať vhodné opatrenia na podporu zodpovedajúcich postupov počas všetkých fáz úverového vzťahu, berúc do úvahy osobitný charakter svojho trhu s úvermi. Tieto opatrenia môžu napríklad zahŕňať poskytovanie informácií a vzdelávanie spotrebiteľov vrátane upozornení o rizikách spojených s neplnením zmluvných ustanovení týkajúcich sa splátok a s nadmernou zadlženosťou. Najmä na rozvíjajúcom sa trhu s úvermi je dôležité, aby veritelia neposkytovali úvery nezodpovedne alebo bez predchádzajúceho posúdenia úverovej bonity, a aby členské štáty vykonávali potrebný dohľad na vyvarovanie sa takému správaniu a aby stanovili potrebné opatrenia na sankcionovanie veriteľov v takýchto prípadoch. Bez toho, aby boli dotknuté ustanovenia o kreditnom riziku uvedené v smernici Európskeho parlamentu a Rady 2006/48/ES zo 14.06.2006 o začatí a vykonávaní činností úverových inštitúcií, veritelia by mali byť zodpovední za individuálne kontroly úverovej bonity spotrebiteľa. Na tento účel by mali mať možnosť využiť informácie, ktoré im poskytol spotrebiteľ nielen počas prípravy príslušnej zmluvy o úvere, ale aj počas dlhodobého obchodného vzťahu. Orgány členských štátov by tiež mohli veriteľom poskytnúť vhodné pokyny a usmernenia. Aj spotrebiteľia by mali konať obozretne a dodržiavať svoje zmluvné povinnosti.

19. V tejto súvislosti Súdny dvor EÚ v rozsudku LCL Le Crédit Lyonnais zo dňa 27.03.2014 (C-565/12, EU:C:2014:190) posudzoval dodržanie takýchto hraníc vymedzených pre režim sankcií, ktorý bol stanovený zo strany členského štátu, v danom prípade v súvislosti so sankciou spočívajúcou v zániku v zásade celého nároku veriteľa na úroky v prípade porušenia povinnosti, upravenej v článku 8 smernice

2008/48, preveriť pred uzavretím zmluvy úverovú bonitu spotrebiteľa. Vzhľadom na dôležitosť cieľa ochrany spotrebiteľov, ktorý je nerozlučne spojený s povinnosťou veriteľa preveriť úverovú bonitu dlžníka, Súdny dvor rozhodol, že ak by sa sankcia zániku nároku na úroky oslabilala alebo úplne znefunkčnila, nevyhnutne by z toho vyplývalo, že nemá skutočne odrádzajúcu povahu (viď body 52. a 53. predmetného rozsudku a bod 64., 65. rozsudku Súdneho dvora EÚ vo veci C-42/15 Home Credit Slovakia, a.s. proti Kláre Bíróovej).

20. Sankcia za porušenie povinnosti skúmať bonitu spotrebiteľa bola do zákona o spotrebiteľských úveroch zavedená novelou účinnou ku dňu 01.01.2013, pričom v zmysle § 11 ods. 2 zákona o spotrebiteľských úveroch je sankcia odstupňovaná podľa závažnosti porušenia povinnosti poskytovateľom spotrebiteľského úveru, a to, ak veriteľ nekoná s odbornou starostlivosťou, sankciou je strata oprávnenia veriteľa vyžadovať od spotrebiteľa jednorazové splatenie spotrebiteľského úveru a v prípade, že konanie veriteľa má intenzitu hrubého porušenia povinností (§7 ods. 1 zákona o spotrebiteľských úveroch), sankciou je bezúročnosť a bez poplatkov úveru.

21. Zákon o spotrebiteľských úveroch nedefinuje, čo treba rozumieť pod pojmom odborná starostlivosť. Tento pojem je však vymedzený v zákone č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov, a to v § 2 písm. u/. Podľa tohto ustanovenia sa odbornou starostlivosťou rozumie úroveň osobitnej schopnosti a starostlivosti, ktorú možno rozumne očakávať od predávajúceho pri konaní vo vzťahu k spotrebiteľovi, zodpovedajúca čestnej obchodnej praxi alebo všeobecnej zásade dobrej viery uplatňovanej v jeho oblasti činnosti. Pod pojem hrubé porušenie povinností podľa § 7 ods. 1 zákona o spotrebiteľských úveroch je v zmysle § 11 ods. 2 tohto zákona potrebné rozumieť, posudzovanie schopnosti splácať úver veriteľom bez akýchkoľvek údajov o príjmoch, výdavkoch a rodinnom stave spotrebiteľa alebo bez nahliadnutia do príslušnej databázy údajov alebo registra o spotrebiteľoch na účely posudzovania ich schopnosti splácania úverov. Za hrubé porušenie povinností možno považovať taktiež posudzovanie schopnosti splácať úver veriteľom bez údajov o sociálno-ekonomickej situácii spotrebiteľa a účelové použitie údajov o sociálno-ekonomickej situácii spotrebiteľa na vytvorenie zdania väčšej schopnosti spotrebiteľa splácať úver, ako tomu v skutočnosti je.

22. Vzhľadom na uvedené ustanovenie možno od žalobcu (resp. od jeho právneho predchodcu) ako veriteľa požadovať preukázanie bonity klienta, teda v uvedenom prípade bolo na žalobcovi ako veriteľovi, aby preukázal, že si svoje povinnosti vyplývajúce z právnych predpisov splnil, teda, že si v uvedenom prípade splnil povinnosť vyplývajúcu mu z § 7 ods. 1 zákona o spotrebiteľských úveroch.

23. Odvolací súd v predmetnej veci vzhľadom na odvolaciu námietku žalobcu preskúmal splnenie povinností žalobcu v zmysle § 7 ods. 1 zákona o spotrebiteľských úveroch, či žalobca, resp. jeho právny predchodca ako veriteľ postupoval s odbornou starostlivosťou, resp. či v danom prípade nešlo o hrubé porušenie povinností podľa uvedeného ustanovenia.

24. Žalobca v odvolaní tvrdil, že jeho právny predchodca dodržal všetky podmienky, ktoré mu ustanovenie § 7 ods. 1 zákon o spotrebiteľských úveroch ukladá, o čom v konaní doložil aj relevantné dôkazy. Žalobca v priebehu prvoinštančného konania, ako aj odvolacieho konania, poukazoval na to, že pri skúmaní bonity žalovaného vychádzal jeho právny predchodca z informácie o príjme žalovaného a z overovania splátok žalovaného, ktoré overoval najmä v jeho interných systémoch, pričom počas konania pred súdom prvej inštancie doložil osvedčenie o skúmaní verifikovania bonity a možnosti splácania úveru zo dňa 21.02.2022. Odvolací súd obdobne ako súd prvej inštancie však má za to, že len z týchto údajov uvedených v predmetnej listine nemohol žalobca, resp. jeho právny predchodca ako veriteľ úplne zistiť finančnú situáciu na strane žalovaného a teda takýto postup nemožno považovať za skúmanie bonity. Odvolací súd uvádza, že v prípade, ak by aj uvedené konanie právneho predchodcu žalobcu bolo považované za skúmanie bonity žalovaného, toto konanie by nebolo možné považovať za náležité skúmanie bonity s odbornou starostlivosťou, pretože bez toho, aby právny predchodca žalobcu skúmal aj iné aspekty a okolnosti na strane žalovaného, ako napr. jej celkovú zadlženosť, mesačné výdavky, výdavky na zabezpečovanie ubytovania, stravy, atď., si teda právny predchodca žalobcu nemohol vytvoriť reálny obraz o majetkovej situácii žalovaného potrebnej pre posúdenie jeho schopnosti splácať dlh zo zmluvy. Žalobca v tejto súvislosti nedoložil ani žiadne výstupy z lustrácií v rámci bankovej registra (kde je možné zistiť úverovú zaťaženosť žalovaného od bankových ako

i nebankových subjektov). Žalobca, resp. právny predchodca nedopytoval Sociálnu poisťovňu za účelom preukázania skutočného príjmu žalovaného, tento overoval len v rámci pohybov na jeho bežnom účte. Právny predchodca žalobcu nezisťoval ani len rodinný stav žalovaného, a z toho vyplývajúcu vyživovaciu povinnosť, v konaní nebolo preukázané, že by právny predchodca žalobcu taktiež zisťoval jednotlivé výdavky žalovaného spotrebiteľa (bola zisťovaná len suma splátky úveru). Z uvedeného teda možno konštatovať správny záver súdu prvej inštancie o nesplnení si povinnosti žalobcom, resp. jeho právnym predchodcom o nepreukázaní odbornej starostlivosti posúdenia schopnosti žalovaného splácať úver. Odvolací súd záverom poukazuje na to, že pre posúdenie splnenia povinnosti ustanovenej v § 7 ods. 1 zákona o spotrebiteľských úveroch nie je smerodajné, aká bola reálna finančná, majetková, sociálna situácia spotrebiteľa, ale akým spôsobom dodávateľ (žalobca) pristupoval k zisťovaniu a hodnoteniu bonity spotrebiteľa.

25. Odvolací súd uvádza, že zákon o spotrebiteľských úveroch vyžaduje skúmanie bonity klienta s odbornou starostlivosťou, t. j. vyžaduje vyšší stupeň obozretnosti a odbornosti. Pre naplnenie podmienok uvedených v ustanovení § 7 ods. 1 zákon o spotrebiteľských úveroch nepostačuje len formálne zistenie základných informácií o výške príjmov a výdavkov spotrebiteľa, ale aj ich preukázanie a odborné posúdenie. Ak by pre splnenie zákonnej podmienky „s odbornou starostlivosťou posúdiť schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver“ postačovalo len uvedenie výšky príjmov a výdavkov na splácanie úverov spotrebiteľa, bez ich náležitého preukázania a vyhodnotenia, nedošlo by k naplneniu účelu tohto ustanovenia, ktorým je predchádzanie vzniku spotrebiteľskej insolventnosti.

26. Veriteľ v zmysle ustanovení § 7 a § 11 zákon o spotrebiteľských úveroch je pri posúdení úverovej schopnosti klienta povinný brať na zreteľ ako existujúcu situáciu klienta, najmä jeho príjmy a výdavky, tak i skutočnosti, ktoré možno na základe informácií dostupných pred uzavretím zmluvy s vysokou mierou pravdepodobnosti očakávať (napr. predpokladaný príjem z prejednávaneho dedičského konania, predaja nehnuteľnosti, poisťného plnenia a pod.). Dôraz pri posúdení úverovej schopnosti je pritom kladený na pomer medzi príjmami a výdavkami spotrebiteľa a na posúdenie toho, či spotrebiteľovi zostane po vynaložení bežných výdavkov mesačne taká čiastka, aká bude potrebná pre splácanie úveru. Pri posudzovaní budúcej schopnosti spotrebiteľa splácať úver sa vychádza z existujúceho stavu a prezumpcie jeho zachovania do budúca. Nejde pritom o získanie stopercentnej istoty, že úver bude v budúcnosti splatený, pretože nie je napr. možné s istotou vylúčiť, že spotrebiteľ dostane výpoveď z pracovného pomeru, dlhodobu ochorenie a pod. Cieľom zákonodarcu bolo efektívne zamedziť predlžovaniu spotrebiteľov, ktorí nie sú schopní svoje záväzky riadne splácať. Z textu zákona o spotrebiteľských úveroch vyplýva, že informácie pre rozhodnutie dodávateľa o tom, či zmluvu uzavrie alebo nie, si má veriteľ zabezpečiť sám a to aj v spolupráci so žiadateľom o úver. Pri získavaní relevantných informácií za účelom posúdenia úverovej schopnosti spotrebiteľa tak veriteľ vychádza z informácií dodaných spotrebiteľom a samozrejme ním aj preukázaných a z informácií, ktoré získava z iných dostupných zdrojov. Je povinnosťou veriteľa takto získané informácie zhromaždiť, vyhodnotiť ich dostatočnosť a rozhodnúť, či a ktoré informácie je nevyhnutné ďalej overovať. Za dostatočné sa považujú iba také informácie o príjmoch a výdavkoch, z ktorých je veriteľ schopný získať objektívny obraz o žiadateľovej finančnej situácii. Spotrebiteľ je povinný poskytnúť veriteľovi na jeho žiadosť úplné, presné a pravdivé údaje. Táto povinnosť však nezabavuje veriteľa konať s odbornou starostlivosťou, teda vyžiadať si od spotrebiteľa potrebné informácie, aktívne si zabezpečovať ďalšie primerané a objektívne zisiteľné informácie o spotrebiteľovi a takto získané informácie riadne vyhodnotiť. Schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver tak treba chápať ako situáciu, keď v závislosti na frekvencii splácania zostane spotrebiteľovi v jeho osobnom a domácom rozpočte dostatok finančných prostriedkov, aby mohol bez akýchkoľvek problémov a obmedzení splácať splátku v predpokladanej výške. Preto dodávateľ musí okrem iného analyzovať spotrebiteľov osobný a domáci rozpočet a to ako stranu príjmov, tak stranu výdavkov, a to vždy vo vzťahu ku konkrétnemu žiadateľovi o úver. Analýza iba niektorej zo strán rozpočtu sama o sebe k posúdeniu úverovej schopnosti nepostačuje.

27. Ustanovenia § 11 ods. 2 zákona o spotrebiteľských úveroch sa má vykladať tak, že bonita dlžníka musí byť skúmaná cez zisťovanie jeho príjmov a výdavkov ako aj jeho lustráciu cez príslušné databázy, pričom nevykonanie jedného z týchto postupov znamená hrubé porušenie odbornej starostlivosti. Keďže právny predchodca žalobcu v súvislosti s overovaním bonity žalovaného pri poskytnutí predmetného úveru nemal k dispozícii všetky relevantné údaje o jeho rodinnom stave, v počte vyživovacích povinností, výške príjmu ako aj výške celkového objemu jeho výdavkov vrátane overenia jeho úveryschopnosti z verejne dostupných registrov, došlo tak k naplneniu hypotézy právnej normy uvedenej v ustanovení § 11 ods. 2

zákona o spotrebiteľských úveroch, na základe ktorej je potrebné posúdiť konanie právneho predchodcu žalobcu ako hrubé porušenie jeho povinností overiť si schopnosť veriteľa splácať spotrebiteľský úver, v dôsledku čoho nemohol požadovať jednorazové splatenie spotrebiteľského úveru. Konečná splatnosť predmetnej zmluvy o úvere mala nastať až dňa 01.06.2024. V predmetnej veci právny predchodca žalobcu oznámením o vyhlásení mimoriadnej splatnosti zo dňa 31.01.2019 oznámil žalovanému, že v dôsledku omeškania splátky viac ako tri mesiace vyhlasuje mimoriadnu splatnosť pohľadávky zo zmluvy o úvere. Uvedené zosplatenie úveru však podľa odvolacieho súdu nebolo na základe vyššie uvedených skutočností platné.

28. Následne bola dňa 09.11.2021 pohľadávka z predmetnej zmluvy o úvere postúpená z F. C., a.s. (právny predchodca žalobcu) na žalobcu. Pre platnosť postúpenia sa však okrem iného vyžaduje preukázanie splnenia podmienky v zmysle ustanovenia § 17 ods. 1 písm. b) zákona o spotrebiteľských úveroch, teda, že predmetom postúpenia bola pohľadávka zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere po termíne jeho konečnej splatnosti, respektíve, že sa pohľadávka stala splatnou pred uvedeným termínom. Keďže právny predchodca žalobcu pre porušenie odbornej starostlivosti v zmysle § 7 zákona o spotrebiteľských úveroch nebol oprávnený predmetný úver predčasne zosplatiť, potom zo strany žalobcu nebolo preukázané splnenie zákonnej podmienky platného postúpenia pohľadávky zo spotrebiteľského úveru v zmysle § 17 ods. 1 písm. b) zákona o spotrebiteľských úveroch. Pokiaľ právny predchodca žalobcu pred postúpením pohľadávky predmetný úverový vzťah neukončil platne, potom žalobca nemohol platne nadobudnúť pohľadávku, ktorá je predmetom konania a bez platného postúpenia záväzku nie je na strane žalobcu splnená podmienka aktívnej vecnej legitímácie. Záver súdu prvej inštancie o nedostatku vecnej aktívnej legitímácie žalobcu tak bol bezpochyby správny.

29. Odvolaciu námietku žalobcu ohľadne pasivity žalovaného v spore, resp. že žalovaný nepoprel skutočnosti ohľadne skúmania bonity a že súd prvej inštancie prekročil svoje právomoci a porušil základnú zásadu nezávislosti a nestrannosti súdu vyjadrenú v čl. 1 CSP tým, že aktívne, namiesto strany žalovaného rozporoval skutkové tvrdenia žalobcu, vyhodnotil odvolací súd taktiež ako nedôvodnú. V tejto súvislosti odvolací súd uvádza, že preskúmanie vecnej legitímácie, či už aktívnej (existencia tvrdeného práva na strane žalobcu) alebo pasívnej (existencia tvrdenej povinnosti na strane žalovaného) je imanentnou súčasťou každého súdneho rozhodnutia. Súd vecnú legitímáciu skúma vždy bez návrhu a aj v prípade, že ju žiadna zo strán nenamieta.

30. V tejto súvislosti dáva odvolací súd do pozornosti rozhodnutie Súdneho dvora EÚ (druhá komora) zo dňa 05.03.2020 vo veci C-679/2018 (OPR-Finance s.r.o. c/a GK), zo záverov ktorého vyplýva, že čl. 8 a 23 Smernice č. 2008/48/ES, sa majú vykladať v tom zmysle, že vnútroštátnym súdom ukladajú povinnosť preskúmať ex offo existenciu porušenia povinnosti stanovenej v čl. 8 predmetnej smernice, podľa ktorej veriteľ musí pred uzavretím zmluvy posúdiť úverovú bonitu spotrebiteľa a vyvolať dôsledky, ktoré z porušenia tejto povinnosti vyplývajú vo vnútroštátnom práve pod podmienkou, že sankcie spĺňajú požiadavky podľa uvedeného čl. 23. Čl. 8 a 23 Smernice č. 2008/48/ES sa majú ďalej vykladať v tom zmysle, že bránia vnútroštátnej úprave, podľa ktorej sa sankcia za porušenie povinností veriteľa posúdiť pred uzavretím zmluvy úverovú bonitu spotrebiteľa, ktorá spočíva v neplatnosti zmluvy o úvere spojenej s povinnosťou spotrebiteľa vrátiť veriteľovi poskytnutú sumu istiny v dobe primeranej jeho možnostiam uplatní len pod podmienkou, že daný spotrebiteľ túto neplatnosť namietne.

31. Odvolací súd poukazuje v tejto súvislosti na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Cdo/194/2021 zo dňa 31.01.2023, z ktorého vyplýva, že zásada koncentrácie konania sa uplatňuje výlučne v sporovom konaní. Jej použitie v sporoch s ochranou slabšej strany je však limitované. Zo základného princípu zakotveného v čl. 6 Základných princípov CSP vyplýva, že ak povaha prejednávanej veci vyžaduje zvýšenú ochranu strany sporu s cieľom vyvažovať prirodzene nerovnovážne postavenie strán sporu, je prípustné modifikovať všeobecné pravidlo, že strany sporu majú možnosť uplatňovať prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany v rovnakej miere. Slabšia strana (vo význame ustanovení

§ 290 až 323 CSP) je zvýhodnená pri realizácii tohto procesného práva. Procesné úkony slabšej strany nepodliehajú sudcovskej koncentrácii konania, zákonná koncentrácia v materiálnom význame de facto existuje aj v konaniach s ochranou slabšej strany (Števec, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M. a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C.H. Beck, 2016, 579 s., 584 s.).

32. Odvolací súd v tomto smere navyše poukazuje podporne aj na závery uznesenia Ústavného súdu SR sp. zn. I. ÚS 246/2019 zo dňa 11.06.2019, z ktorých vyplýva, že pasivita žalovaného v konaní nemôže mať za následok povinnosť všeobecného súdu priznať akýkoľvek uplatnený nárok. Všeobecný súd nemôže vyvodzovať právne účinky zo zanedbania procesnej povinnosti protistrany popri tvrdeniach žalobcu, ak žalobca samotný zanedbal svoju povinnosť tvrdenia. Povinnosť strany sporu tvrdiť má pritom kľúčový význam a predstavuje jeden zo základných princípov civilného procesu (čl. 8 CSP – procesné povinnosti a procesné bremená).

33. Vyššie uvedená skutočnosť ohľadne posudzovania bonity vo vzťahu k aktívnej legitímácii posudzovaná súdom prvej inštancie predstavuje jednu zo základných podmienok konania. Navyše súd prvej inštancie vyzval (č. I. 68), aby žalobca preukázal okolnosti skúmania bonity žalovaného spotrebiteľa a svoje predbežné právne posúdenie súd prvej inštancie uviedol aj na pojednávaní uskutočnenom dňa 20.10.2022. Tu je potrebné poukázať na materiálny korektív CSP, ktorý umožňuje súdu prvej inštancie skúmať podmienky konania bez toho, aby nastala procesná aktivita sporových strán. Z uvedeného dôvodu nemožno aktivitu súdu prvej inštancie ohľadne zisťovania skutkových okolností týkajúcich sa bonity žalovanej strany považovať za svojvoľné a v rozpore s princípom kontradiktórnosti. Predmetný materiálny princíp CSP umožňuje súdu preskúmať všetky skutočnosti prejednávaneho prípadu, ktoré môžu mať za následok vyhodnotenie o nedostatku vecnej legitímácie.

34. Odvolací súd uvádza, že v odvolacom konaní nezistil žiadne dôvody na iné posúdenie skutkových a právnych záverov súdu prvej inštancie, ktoré vychádzajú z obsahu súdneho spisu a dávajú dostatočný podklad vo výroku jeho rozsudku o veci samej. Rozsudok súdu prvej inštancie je vo výroku vecne správny a táto vecná správnosť predstavuje správnu aplikáciu a interpretáciu právnych noriem na základe správne zisteného skutkového stavu. Za aplikácie § 387 ods. 2 CSP odvolací súd poukazuje na odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie, s ktorým sa v celom rozsahu stotožňuje.

35. Za skutkovo a právne správny považuje odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie aj vo výroku o náhrade trov konania, o ktorých rozhodol súd prvej inštancie, vychádzajúc zo zásady zodpovednosti za výsledok (zásada úspechu) a miery úspechu, ktorá sa zisťuje tak u žalobcu ako aj u žalovaného, pričom svoje rozhodnutie zrozumiteľne a jasne odôvodnil. Miera úspechu vo veci závisí od vzťahu meritórneho rozhodnutia k žalobnému petitu. Žalovaný bol v konaní pred súdom prvej inštancie úspešný v celom rozsahu, avšak zo spisu bolo preukázané, že žalovanému žiadne trovy konania nevznikli.

36. Podľa § 387 ods. 1 CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

37. Vzhľadom na uvedené odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny potvrdil.

38. O náhrade trov odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP a § 262 ods. 1 CSP. V odvolacom konaní bol žalobca neúspešný. Naopak, fakticky plne úspešný bol žalovaný, ktorému mal vzniknúť nárok na náhradu trov odvolacieho konania v zmysle § 255 ods. 1 CSP v spojení s ustanovením § 396 ods. 1 CSP. Z obsahu spisu vyplýva, že žalovanému žiadne trovy v odvolacom konaní nevznikli a žalovaný si ani žiadne trovy neuplatnil. Odvolací súd teda vychádzal z čl. 17 základných princípov CSP zakotvujúcich procesnú ekonómiu. Rozhodovanie postupom najskôr podľa § 262 CSP v spojení s § 396 ods. 1 CSP o priznaní nároku strane na náhradu trov konania a následne súdom prvej inštancie o výške náhrade trov konania za situácie, keď oprávnenej strane žiadne trovy v konaní nevznikli, by bolo zjavne nielen nelogické ale aj v rozpore so zásadou hospodárnosti Civilného sporového poriadku.

39. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Trenčíne pomerom hlasov 3:0 (§ 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP):

- dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,

b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,

c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu

a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,

d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,

e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo

f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP)

- dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,

b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo

c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 420 CSP)

- dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP)

- dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1 a ods. 2 CSP)

- v dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh, § 428 CSP)

- dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom (okrem prípadov podľa § 429 ods. 2 CSP). Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).